

МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ДИСПРОПОРЦІЙ У РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ОНОВЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

THE MECHANISM FOR REGULATING OF DISPARITIES OF UKRAINE REGIONS' DEVELOPMENT: UPDATING THE APPROACHES TO ITS IMPLEMENTATION

У статті розкрито необхідність реалізації механізму регулювання диспропорцій на нових засадах, що спричинено порушенням усталеної структури соціально-економічної сфери регіонів внаслідок воєнних дій в Україні. Визначено ідею механізму регулювання диспропорцій та його складники, встановлено способи дії вказаного механізму. Показано, що врахування структурних змін соціально-економічної сфери регіонів та зростаючої диспропорційності показників регіонів складають основу для забезпечення динамічності та гнучкості такого механізму. Доведено, що розроблення системи заходів з регулювання диспропорцій є підґрунтям для функціонування механізму стратегічного регулювання диспропорцій розвитку регіонів. Надано пропозиції щодо формування та реалізації такого механізму. Розкрито, що ефективне функціонування механізму регулювання диспропорцій дає змогу розробити сценарії і стратегії регулювання диспропорцій у коротко- і довготривалому вимірах.

Ключові слова: регіональна економіка, структурні зрушення економіки, диспропорції розвитку регіонів, механізм регулювання диспропорцій розвитку регіонів, сценарії та стратегії регулювання диспропорцій розвитку регіонів.

The article reveals the need to implement a mechanism for regulating of disparities on a new basis, which is caused by the violation of the established structure of socio-economic sphere of the regions as a result of military actions in Ukraine. Its idea is to prevent excessive growth of disparities and to effectively use disparities that are not of a dangerous nature. The components of the disparity regulation mechanism (algorithm for determining of disparities, their evaluation and interpretation, modeling of their dynamics) are determined. The general principles and tools for the implementation of the mechanism for regulating regional development disparities in Ukraine are outlined. It is shown that the taking into account the structural changes in the socio-economic sphere of region and the growing disproportionality of regions forms the basis for ensuring the dynamism and flexibility of such a mechanism. It is highlighted that based on the combination of regulation of investment activity, strategic planning of regions and budget planning in the region, a practical mechanism of influence on the size of disparities is being formed. Using a set of proposed measures to influence disproportionality, it is possible to achieve predetermined indicators of the size of disparities and ensure regulation of regional development disparities. It was revealed that the effective functioning of the disparity regulation mechanism makes it possible to develop scenarios and strategies for disparity regulation in the short- and long-term dimensions. It is implemented through the scenarios of regulation of disparities (basic, moderate, enhanced and shock impact). On the basis of such a mechanism, it is possible to develop strategies for regulating regional development disparities (reduction, maintenance at a certain level, smoothing and optimal using) and measures to reduce their huge figures. Updating the mechanism of regulation of disparities in the development of Ukraine's regions is the basis for improving the scenarios of impact on disparities and developing measures to regulate disparities.

Key words: regional economy, structural shifts of economy, regional development disparities, the mechanism for regulating of regional development disparities, scenarios and strategies for regulating of regional development disparities.

УДК 332.14:320.3

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.77-20>

Шевченко О.В.

д.е.н., доцент,
професор кафедри регіоналістики
і туризму,
Київський національний університет
імені Вадима Гетьмана

Shevchenko Olga

Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman

Постановка проблеми. Динаміка соціально-економічного розвитку регіонів України значним чином змінилася у 2022 році, що було спричинено воєнними діями на її території. Зменшення виробничих потужностей підприємств, зміна логістики виробничого і збутового процесу, вихід людського капіталу з окремих регіонів, руйнування інфраструктури, нестача коштів на відновлення економіки – такі чинники порушили складену економічну та соціальну структуру регіонів. Регіони та громади стоять перед викликами збереження основ розвитку і забезпечення добробуту населення. Однією з визначальних характеристик регіональної економіки тривалий час є диспропорційність показників соціально-економічної сфери. Під час воєнних дій вона не лише зростає за різними показниками (обсягу інвестицій, будівельних робіт, прибутків підприємств, заробітної плати, доходів населення). Змінюється також розподіл

ресурсів по регіонах, що збільшує потребу у нових підходах до організації господарського життя. Такі характеристики поточного розвитку регіональної економіки потребують детального дослідження з метою знаходження гнучких основ для регулювання диспропорційності соціально-економічного розвитку регіонів України. Ними можуть стати оновлені підходи до механізму регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У науковій літературі широко представлено інструментарій регулювання диспропорцій. Таке регулювання часто розглядається у контексті ширшого регулювання розвитку регіонів та структурної перебудови. Як говорить В. Томарева, «стратегічний підхід до управління розвитком господарських комплексів регіонів спрямований на забезпечення умов для економічної діяльності в межах усіх регіонів, раціональне використання виробничо-

ресурсного потенціалу регіонів» [1]. Взаємозв'язку структурних змін соціально-економічної сфери регіонів та появи диспропорцій присвячені статті А. Двігун [2], Л. Думи [3], В. Онищенко і Т. Романової [4], І. Сторонянської і А. Прокоп'юк [5]. У них авторами ґрунтовно досліджено різні аспекти взаємного впливу структурних зрушень у регіональній економіці та показниках диспропорційності розвитку регіонів.

При регулюванні диспропорцій доцільно вжити низку заходів щодо активізації та раціонального використання внутрішнього потенціалу: на думку Л. Сімків, «забезпечення ефективного використання регіонального потенціалу на основі реальної його оцінки ... дозволить нейтралізувати слабкі сторони соціально-економічного розвитку та активізувати сильні» [6]. Власну систему показників для оцінювання потенціалу розвитку регіонів (людський, майновий, соціальний потенціал) пропонують Н. Кузьминчук та Т. Куценко [7].

Новітні тенденції регіонального розвитку, спричинені інституційними змінами інструментарію державної регіональної політики та організації місцевої влади, висвітлені у роботі М. Бутка і Ю. Харченко [8], а місце і ролі регіональної економіки у системоутворюючих засадах держави на сучасному етапі – у роботі колективів авторів В. Мікловди, К. Латиніна і А. Фіалковського [8] та J. Bluedorn, L. Weicheng, N. Novta, Y. Timmer [10].

Стратегічному регулюванню диспропорцій має передувати стратегічне планування розвитку території. Погодимось з ідеями фахівців В. Гордієнко і Т. Калашнікова: «стратегічне планування включає аналіз поточного стану об'єкту, формування стратегічних цілей і завдань, розробку стратегії, встановлення відповідності результатів із цілями стратегічного регулювання» [11]. Визначенню політики і практики з регулювання диспропорцій регіонального розвитку як основи стратегічного розвитку територій присвячені також статті Е. Забарної [12], колективу авторів Н. Кондратенко, Н. Чечетова, Н. Оболенцева і Н. Красносова [13] та Р. Яремчука [14]. Конкретні ж заходи з регулювання диспропорцій, у т. ч. моделювання їх динаміки, подані у роботах Н. Кузьминчук [15], С. Іщук [16], М. Шашиної [17].

Зважаючи на ґрунтовність досліджень диспропорцій розвитку регіонів та споріднених наукових аспектів розвитку регіонів у проаналізованих роботах, доцільно вказати на відсутність такого механізму регулювання диспропорцій розвитку регіонів, який би надав змогу забезпечити стрункність і логічність системи заходів щодо регулювання диспропорцій розвитку регіонів залежно від негативних зовнішніх впливів.

Формулювання цілей статті і постановка завдань. Метою статті є оновлення механізму регулювання диспропорцій соціально-економіч-

ного розвитку регіонів з огляду на поточні виклики. Досягнення мети базується на виконанні низки завдань: визначити ідею механізму регулювання диспропорцій та складники механізму; встановити способи дії вказаного механізму; запропонувати сценарії та стратегії розвитку регулювання диспропорцій розвитку регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розроблення механізму стратегічного регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів має здійснюватися з метою забезпечення узгодженої дії його складових частин і врегулювання розмірів диспропорцій. Нині, коли змінюється сам розподіл показників диспропорцій (який складався до цього тривалий час), зростає значення оновлення такого механізму. Упорядкування напрацьованих теоретичних, методологічних та емпіричних досліджень щодо визначення та вимірювання диспропорцій і моделювання їх взаємодії та динаміки зумовлюють необхідність оновлення механізму стратегічного регулювання диспропорцій розвитку регіонів. Такий механізм передбачатиме розроблення заходів із регулювання диспропорцій з метою надання їм стратегічного напрямку і конкретного виміру, та їх періодичне удосконалення відповідно до вимог часу.

Основу механізму стратегічного регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів складає доведена необхідність здійснення регулювання. Об'єктами регулювання виступають регіони як соціально-економічні господарські системи, а суб'єктами – держава, бізнес-середовище та місцева влада, які формують різні політики впливу на об'єкти. Суб'єкти регулювання на основі визначених принципів регулювання за використання функцій і за допомогою методів регулювання формують види стратегій регулювання диспропорцій розвитку регіонів залежно від застосовуваного інструментарію впливу на диспропорції. Однак, застосування таких видів стратегій потребує інструментального базису. Тому визначення сутності диспропорцій, проведення оцінювання показників диспропорцій та їх інтерпретація – такі чинники дають можливість змоделювати стратегічне регулювання диспропорцій у загальному вигляді, що і стає інструментальним базисом для розробки та впровадження стратегій регулювання диспропорцій регіонів.

На основі запропонованої концепції регулювання диспропорцій [18], сценаріїв їх регулювання [19] та стратегій регулювання [20], пропонується оновити механізм стратегічного регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів України. Такий механізм базується на методологічному синергетично-діяльнісному підході до регулювання диспропорцій розвитку регіонів, який полягає в поєднанні синергетичного підходу до оцінювання диспропорцій та розробленні ефек-

тивних засад впливу органів державної влади, органів місцевого самоврядування та бізнес-структур на диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів.

Механізм містить складники методології стратегічного регулювання диспропорцій – принципи, методи, функції, алгоритм оцінювання та інтерпретації диспропорцій розвитку регіонів, моделювання динаміки диспропорцій та розроблення сценаріїв стратегічного регулювання диспропорцій, на яких формуються заходи з регулювання диспропорцій. Системне задіяння вказаних складових частин запропонованого механізму залежить від розуміння його наповнення, значення складових частин, алгоритму дій всіх інституцій, що впливають на диспропорції.

Схематично механізм регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів подано на рис. 1.

Мінлива динаміка диспропорцій розвитку регіонів зумовлює проведення моделювання стратегічного регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку кожного регіону у різних умовах, що відтак здійснюється на основі розроблення сценаріїв стратегічного регулювання диспропорцій залежно від типу впливу і від сфер розвитку. Адже застосування напрацьованого традиційного інструментарію регулювання диспропорцій, зокрема усунення депресивності територій, стимулювання окремих точок зростання в регіонах, проведення структурних трансформацій – дає тимчасовий позитивний ефект, оскільки відбувається без використання комплексного підходу до аналізу, оцінки, групування та прогнозування трендів диспропорцій. Актуальне завдання вироблення адекватного інструментарію регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів на основі врахування їх різноманітності можна здійснити за допомогою сценарного моделювання.

Отже, базуючись на оновленому механізмі регулювання диспропорцій і враховуючи стохастичний характер показників диспропорцій, доцільно застосовувати сценарне моделювання видів стратегій впливу на диспропорції. За допомогою сценарного підходу можлива не тільки розробка прогнозних сценаріїв вирівнювання наявних регіональних диспропорцій, а також вдосконалення процесу прийняття рішень щодо управління соціально-економічним розвитком регіонів.

Сценарії регулювання диспропорцій розвитку регіонів (базовий, помірного, посиленого і шокowego впливу) впливають і на вид стратегій регулювання диспропорцій – стратегії скорочення, утримання на визначеному рівні, згладжування, оптимального використання. Такі сценарії залежно від характеру впливу і сфери розвитку передбачають розроблення заходів зі стратегічного регулювання диспропорцій, які потребують оцінювання. Оцінка

формується визначенням зміни показника та його покращення, що означатиме ефективність заходів. Проведене оцінювання заходів з регулювання диспропорцій відповідно до результатів призводить до потреби у коригуванні сценаріїв стратегічного регулювання диспропорцій і удосконалення самих заходів з регулювання диспропорцій.

Заходи з регулювання диспропорцій розвитку регіонів, сформовані на основі запропонованих сценаріїв регулювання, є варіативними, застосовуваними у певній ситуації. Динаміка соціально-економічних процесів зумовлює необхідність постійного удосконалення і модернізації заходів щодо регулювання диспропорцій, з тим щоб вони були релевантними до поточної ситуації і забезпечували ефективне стратегічне регулювання розвитку регіональної економіки та її сутнісних характеристик, зокрема і диспропорцій соціально-економічного розвитку регіону. Розроблення гнучкої системи модернізації заходів з регулювання диспропорцій є підґрунтям для функціонування механізму регулювання диспропорцій розвитку регіонів.

На основі оновлення механізму регулювання диспропорцій доцільно сформувати систему та інструментарій удосконалення заходів зі стратегічного регулювання диспропорцій. Така система базується на визначених стратегіях регулювання диспропорцій. Інструментами регулювання диспропорцій є конкретні інструменти стимулювання економічної діяльності в регіонах. Стратегії регулювання диспропорцій регіонального розвитку мають ґрунтуватися на таких вихідних передумовах: диспропорційність є об'єктивним чинником, який регулюється, і види стратегій регулювання диспропорцій будуються на поєднанні цих двох чинників у різних пропорціях. Серед інструментів регулювання регіонального розвитку на особливу увагу заслуговують інструменти стратегічного планування, бюджетного регулювання та регулювання інвестиційної діяльності, а також між-регіональне співробітництво. Загальний напрям вдосконалення цих інструментів та вкладення їх у загальну схему забезпечується такими кроками: оцінювання регіональних диспропорцій, регулювання показників розподілу інвестицій, поєднання інструментів стратегічного планування, налагодження інвестиційної діяльності, ефективне бюджетне планування.

Отже, оновлений механізм регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів базується на чіткій логіці визначення, оцінювання, інтерпретації та моделювання динаміки диспропорцій розвитку регіонів; забезпеченні узгодженої діяльності органів влади, місцевого самоврядування та бізнес-структур при визначенні стратегій та методів регулювання диспропорцій розвитку регіонів. Це дає змогу реалізувати ефективні сценарії стратегічного регулювання диспропорцій кож-

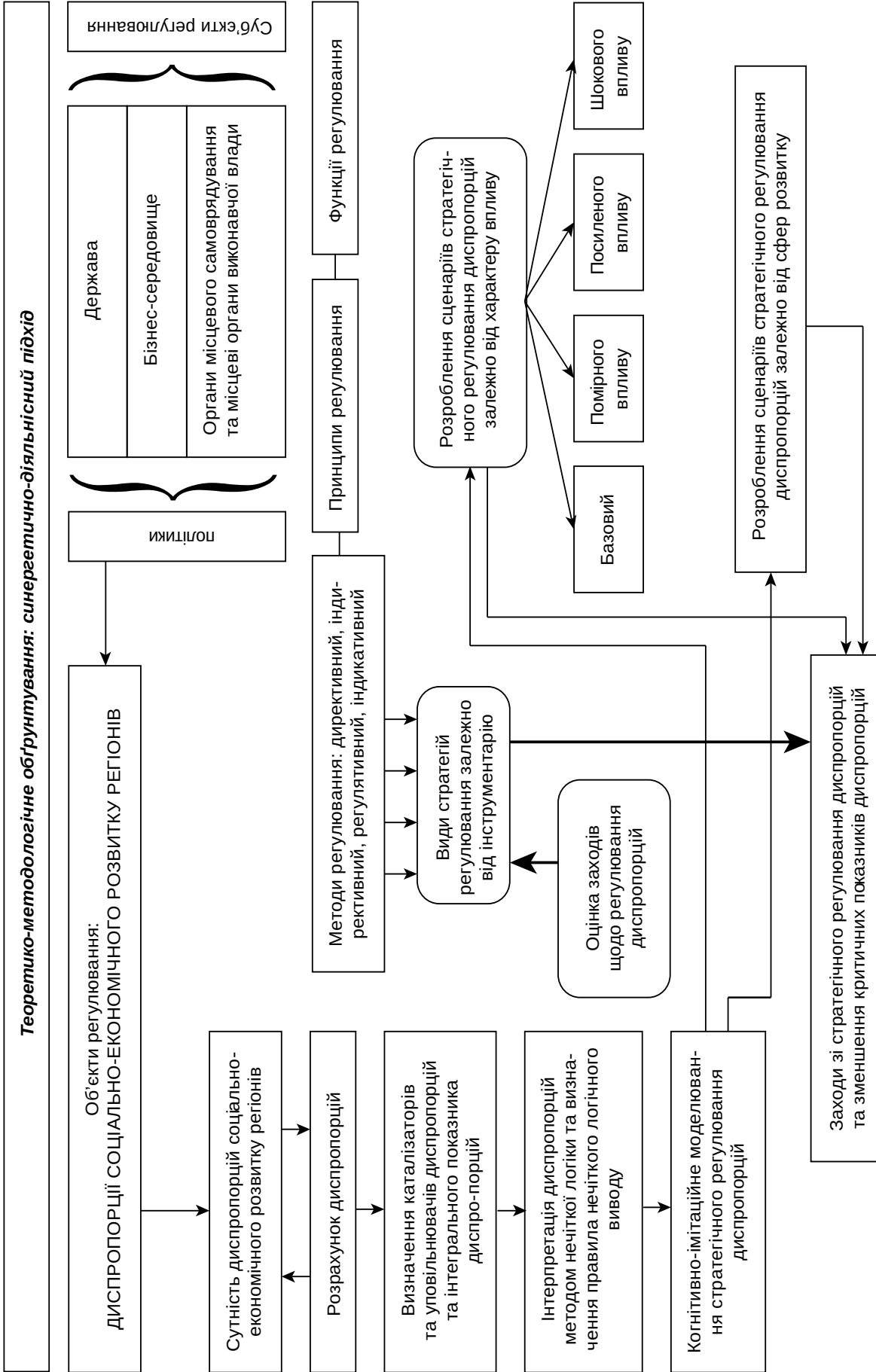

Рис. 1. Механізм стратегічного регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів України

Джерело: авторська розробка

ного регіону та сформувати напрями модернізації такого регулювання з урахуванням умов і чинників поглиблення диспропорцій (депресивність території, невикористання наявного потенціалу тощо).

Висновки з проведеного дослідження і перспективи подальших наукових пошуків. У проведеному дослідженні запропоновано оновлений механізм регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів України. Його ідеєю є недопущення надмірного розростання диспропорцій та ефективне використання диспропорцій, які не носять загрозового характеру. Складниками механізму є: алгоритм визначення диспропорцій, їх оцінювання та інтерпретації, моделювання їх динаміки. Вказаний механізм реалізується через сценарії регулювання диспропорцій (базовий, помірний, посиленого і шокowego впливу). На основі такого механізму можна розробляти стратегії регулювання диспропорцій розвитку регіонів (скорочення, утримання на визначеному рівні, згладжування та оптимального використання) і заходи зі зменшення їх критичних проявів. У подальшому доцільно опрацьовувати практичні заходи з регулювання диспропорцій у рамках державної регіональної політики, маючи на меті – через забезпечення урегульованості диспропорцій у стратегічному вимірі досягати цілей комплексного розвитку соціально-економічної сфери регіонів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Томарева В. В. Диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів України та шляхи їх зниження. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2010_6/files/EC610_23.pdf.
2. Двігун А. О. Диспропорції та структурні зміни в економіці регіонів України та їх вплив на розвиток регіонів. *Збірник наукових праць Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка Всеволода Лазаряна «Review of transport economics and management»*. 2019. № 2 (18). С. 32–40. <https://doi.org/10.15802/rtem.v18i2.190589>.
3. Дума Л. В. Моделювання галузевих структурних змін в економіці регіону. *Бізнес Інформ*. 2018. № 12. С. 126–136.
4. Онищенко В. О., Романова Т. В. Сутність структурних зрушень та особливості їх проявів в економіці. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 1 (187). С. 89–101.
5. Сторонянська І., Прокопюк А. Структурні дисбаланси розвитку економіки регіонів: порівняльний аналіз України та Польщі : монографія. Львів-Білосток, 2018. 328 с.
6. Сімків Л. Є. Проблеми диспропорційного розвитку регіонів України та шляхи їх подолання. *Інноваційна економіка*. 2013. № 6(44). С. 122–128.
7. Кузьминчук Н. В., Куценко Т. М. Підходи до діагностики соціально-економічного потенціалу регіону як основи ефективної стратегії управління. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 4. С. 269–284.

8. Бутко М. П., Харченко Ю. П. Інституціональні засади модернізації продуктивних сил регіонів України в умовах децентралізації управління. *Економіка України*. 2020. № 8. С. 58–75. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-4-2>.

9. Мікловда В. П., Латинін К. І., Фіалковський А. Р. Фактори розвитку регіональної економіки в контексті системної парадигми. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Проблеми економіки та управління*. 2019. № 4. С. 68–74. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2019.04.068>.

10. Bluedorn, J., Weicheng, L., Novta, N., and immer, Y. (2019). Widening Gaps: Regional Inequality within Advanced Economies. October 9, 2019. *IMF*: веб-сайт. URL: <https://blogs.imf.org/2019/10/09/widening-gaps-regional-inequality-within-advanced-economies>.

11. Hordiienko V., Kalashnykova T. Methodological frameworks for strategic planning of socio-economic development of the regional level. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 4 (54). С. 67–72.

12. Забарна Е. М. Стратегічний розвиток територій на основі подолання регіональних асиметрій. *Бізнес Інформ*. 2019. № 7. С. 101–107. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-101-107>.

13. Кондратенко Н. О., Четцова Н. Ф., Оболенцева Л. В., Красносова О. М. Теоретико-методичні основи стратегічного планування розвитку регіонів України. *Проблеми економіки*. 2022. № 2. С. 93–99. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-2-93-99>.

14. Яремчук Р. Є. Ефективність реалізації державної регіональної політики в контексті проблематики територіальних диспропорцій. *Регіональна економіка*. 2021. № 2. С. 61–71. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-6>.

15. Кузьминчук Н. В. Методичний інструментарій для регулювання диспропорцій регіонів в Україні. *Інтелект XXI*. 2019. № 6 (1). С. 100–105. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2019-6.1>.

16. Іщук С. О. Сценарне моделювання розвитку економіки регіонів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду економіки*. 2017. № 3. С. 125–129.

17. Шашина М. В. Визначення модернізаційного потенціалу регіонального простору на основі динамічних показників доданої вартості за видами економічної діяльності. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 98–102. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.5.98>.

18. Варналій З. С., Шевченко О. В. Методологічний підхід до розроблення концептуальних засад щодо стратегічного регулювання диспропорцій розвитку регіонів. *Регіональна економіка*. 2021. № 3 (101). С. 5–14. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-3-1>.

19. Шевченко О. В. Сценарії стратегічного регулювання диспропорцій розвитку регіонів на основі когнітивно-імітаційного моделювання. *Економіка та держава*. 2020. № 4. С. 121–132. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.4.121>.

20. Шевченко О. В. Формування стратегій регулювання регіональних диспропорцій // *Економічний вісник університету. Збірник наукових праць учених та аспірантів*. Випуск 37/1. ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди", Переяслав-Хмельницький 2018, С. 149–155. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1220845>.

REFERENCES:

1. Tomareva V. V. (2010) Dysproportsiyi sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrayiny ta shlyakhy yikh znyzhennya [Disparities in socio-economic development of the regions of Ukraine and ways to reduce them]. Available at: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2010_6/files/EC610_23.pdf.
2. Dvигun A. O. (2019) Dysproportsiyi ta strukturni zminy v ekonomitsi rehioniv Ukrayiny ta yikh vplyv na rozvytok rehioniv [Disproportions and structural changes in the economy of the regions of Ukraine and their impact on the development of the regions]. *Zbirnyk naukovykh prats' Dniprovs'koho natsional'noho universytetu zaliznychnoho transportu imeni akademika Vsevoloda Lazaryana «Review of transport economics and management»*, 2 (18): 32–40. DOI: <https://doi.org/10.15802/item.v18i2.190589>.
3. Duma L. V. (2018) Modelyuvannya haluzevykh strukturnykh zmin v ekonomitsi rehionu [Modeling the Sectoral Structural Changes in the Region's Economy]. *Business Inform*, 12: 126–136.
4. Onyshchenko V. O., Romanova T. V. (2017) Sustinist' strukturnykh zrushen' ta osoblyvosti yikh proyaviv v ekonomitsi [The essence of structural changes and peculiarities of their manifestations in the economy]. *Aktual'ni problemy ekonomiky*, 1 (187): 89–101.
5. Storonyanska I., Prokopyuk A. (2018) Strukturni dysbalansy rozvytku ekonomiky rehioniv: porivnyal'nyy analiz Ukrayiny ta Pol'shchi [Structural imbalances in regional economic development: comparative analysis of Ukraine and Poland]. Lviv-Bialystok.
6. Simkiv L. E. (2013) Problemy dysproportsiynoho rozvytku rehioniv Ukrayiny ta shlyakhy yikh podolannya [Problems of disproportional development of the regions of Ukraine and ways to overcome them]. *Innovatsiyna ekonomika*, 6 (44): 122–128.
7. Kuzmynchuk N. V., Kutsenko T. M. (2016) Pidkhody do diahnostryky sotsial'no-ekonomichnoho potentsialu rehionu yak osnovy efektyvnoyi stratehii upravlinnya [Approaches to diagnosing the socio-economic potential of the region as the basis of an effective management strategy]. *Marketynh i menedzhment innovatsiy*, 4: 269–284.
8. Butko M. P., Kharchenko Yu. P. (2020) Instytutsional'ni zasady modernizatsiyi produktyvnykh syl rehioniv Ukrayiny v umovakh detsentralizatsiyi upravlinnya [Institutional principles of modernization of productive forces of the regions of Ukraine in conditions of decentralization of management. Ukraine economy]. *Ekonomika Ukrayiny*, 8: 58–75. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-4-2>.
9. Miklovda V. P., Latynin K. I., Fialkovskiy A. R. (2019) Faktory rozvytku rehional'noyi ekonomiky v konteksti systemnoyi paradyhmy [Development factors of the regional economy in the context of the systemic paradigm]. *Visnyk Natsional'noho universytetu «Lvivs'ka politekhnika»*. Seriya: *Problemy ekonomiky ta upravlinnya*, 4: 68–74. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi.2019.04.068>.
10. Bluedorn, J., Weicheng, L., Novta, N., and Timmer, Y. (2019). Widening Gaps: Regional Inequality within Advanced Economies. October 9, 2019. *IMF*. Available at: <https://blogs.imf.org/2019/10/09/widening-gaps-regional-inequality-within-advanced-economies>.
11. Hordiienko V., Kalashnykova T. (2018) Methodological frameworks for strategic planning of socio-economic development of the regional level. *Ekonomichny Visnyk Donbasu*, 4 (54): 67–72.
12. Zabarna E. M. (2019) The Strategic Development of Territories Based on Overcoming the Regional Asymmetries. *Business Inform*, 7: 101–107. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-101-107>.
13. Kondratenko N. O., Chechetova N. F., Obolentseva L. V., Krasnonosova O. M. (2022). Teoretyko-metodychni osnovy stratehichnoho planuvannya rozvytku rehioniv Ukrayiny [The Theoretical and Methodological Bases of Strategic Planning for the Development of Ukrainian Regions]. *Problemy Ekonomiky*, 2: 93–99. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-2-93-99>.
14. Yaremchuk R. E. (2021) Efektyvnist' realizatsiyi derzhavnoyi rehional'noyi polityky v konteksti problematyky terytorial'nykh dysproportsiy [Effectiveness of state regional policy implementation in the context of the issue of territorial disparities]. *Regional'na ekonomika*, 2: 61–71. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-6>.
15. Kuzmynchuk N. V. (2019) Metodychnyy instrumentariy dlya rehulyuvannya dysproportsiy rehioniv v Ukrayini [Methodological toolkit for regulation of regional disparities in Ukraine]. *Intelekt XXI*, 6 (1): 100–105. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2019-6.18>.
16. Ishchuk S. (2017) Stsenarne modelyuvannya rozvytku ekonomiky rehioniv [Scenario modeling of regional economic development]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu ekonomiky*, 3: 125–129.
17. Shashyna M. (2020) Vyznachennya modernizatsiynoho potentsialu rehional'noho prostoru na osnovi dynamichnykh pokaznykiv dodanoyi vartosti za vydamy ekonomichnoyi diyal'nosti [Determining the modernization potential of the regional space on the basis of dynamic value-added indicators by type of economic activity]. *Ekonomika ta derzhava*, 5: 98–102. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.5.98>.
18. Varnaliy Z. S., Shevchenko O. V. (2021) Metodolohichnyy pidkhid do rozroblennya kontseptual'nykh zasad shchodo stratehichnoho rehulyuvannya dysproportsiy rozvytku rehioniv [Methodological approach to the development of conceptual frameworks for strategic regulation of regional development disparities]. *Rehional'na ekonomika*, 3 (101): 5–14. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-3-1>.
19. Shevchenko O. (2020) Stsenariyi stratehichnoho rehulyuvannya dysproportsiy rozvytku rehioniv na osnovi kohnityvno-imitatsiynoho modelyuvannya [Strategic regulation scenarios for disparities in regional development, based on cognitive-simulative model]. *Ekonomika ta derzhava*, 4: 121–132. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.4.121>.
20. Shevchenko O. V. (2018) Formuvannya stratehiy rehulyuvannya rehional'nykh dysproportsiy [Formation of the strategies of regional disparities regulation]. *Ekonomichnyy visnyk universytetu. "Pereyaslav-Khmel'nyts'kyy derzhavnyy pedahohichnyy universytet imeni Hryhoriya Skovorody"*, 37/1: 149–155. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1220845>.